

איסור אמירה לנוכרי

מוקד האיסור

אמירה
לנוכרי

איסור
במלאכה

איסור
אמירה

איסור במלאכה שהתבצעה - מדאורייתא

שמות פרק יב, טז

(טז) וביום הראשון מקרא קדש וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם:

מכילתא דרבי ישמעאל בא - מסכתא דפסחא פרשה ט
כל מלאכה לא יעשה בהם. לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה גוי מלאכתך...

ספר מצוות גדול לאוין סימן עה

ותניא במכילתיה (בא פרשה ט) כל מלאכה לא יעשה בהן, לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה הגוי מלאכתך, משמע מכאן שאסור לישראל להניח לגוי לעשות מלאכתו בין ביום טוב בין בשבת **דאורייתא**, אבל אם מסר לו הישראל המלאכה מערב שבת מותר (יראים סי' דש דף קסח, א) ובלבד שיהא בביתו של גוי כאשר בארנו בהלכות שבת (יט, ג), **אמנם יש לומר שהיא אסמכתא בעלמא** (ע"פ יראים שם ע"ב) שאם היתה מן התורה לא היו מתירין חכמים לעשותה אף בביתו של גוי, ואף מסרה מערב שבת, **ולשון לא יעשה הכתוב בתורה מוכיח קצת שהוא דרשה גמורה:**

איסור במלאכה שהתבצעה - מדרבנן

רש"י מסכת שבת דף קנג עמוד א
מאי טעמא שרי ליה למיתב לנכרי - והרי הוא שלוחו לישאנו בשבת.

הגהות מיימוניות הלכות שבת פרק ו
[ב] אסור ליתן לנכרי מעות בע"ש ש שיקנה לו למחר ביום השוק כי יש שליחות לנכרי
לחומרא.

יראים (מובא בראבי"ה חלק א - הלכות עירובין סימן שצא)
...וטעמא דכיון דקצץ אינו נראה עושה לדעת הישראל, אלא לדעת עצמו, לרווחו
ולהנאתו. וטעמא שאסור לומר לגוי, שנראה כשלוחו.

איסור במלאכה - חוששין שהישראל יעשה המלאכה

ראבי"ה חלק א - הלכות עירובין סימן שצא

...ואמירה לגוי באיסורא דאורייתא נידון כאלו עושה ישראל בעצמו אסורא דרבנן, דאסור אפילו במקום מצוה, לבד מאונן ומצורע ובית הפרס דלא העמידו דבריהם, משום דליכא למיגזר בהו כולי האי דלא ליתי למיעבד איסורא דאורייתא, אבל בשאר מקומות גזרו היכא דאתי לאחלופי בדאורייתא, כדאמרינן גבי ההוא ינוקא וכו' והא לא עירבו >והא לא שתפי<, דאתי ל[אי]חלופי ברשות הרבים, ואפילו במקום מצוה כי התם אסור.

איסור אמירה - מדרבנן

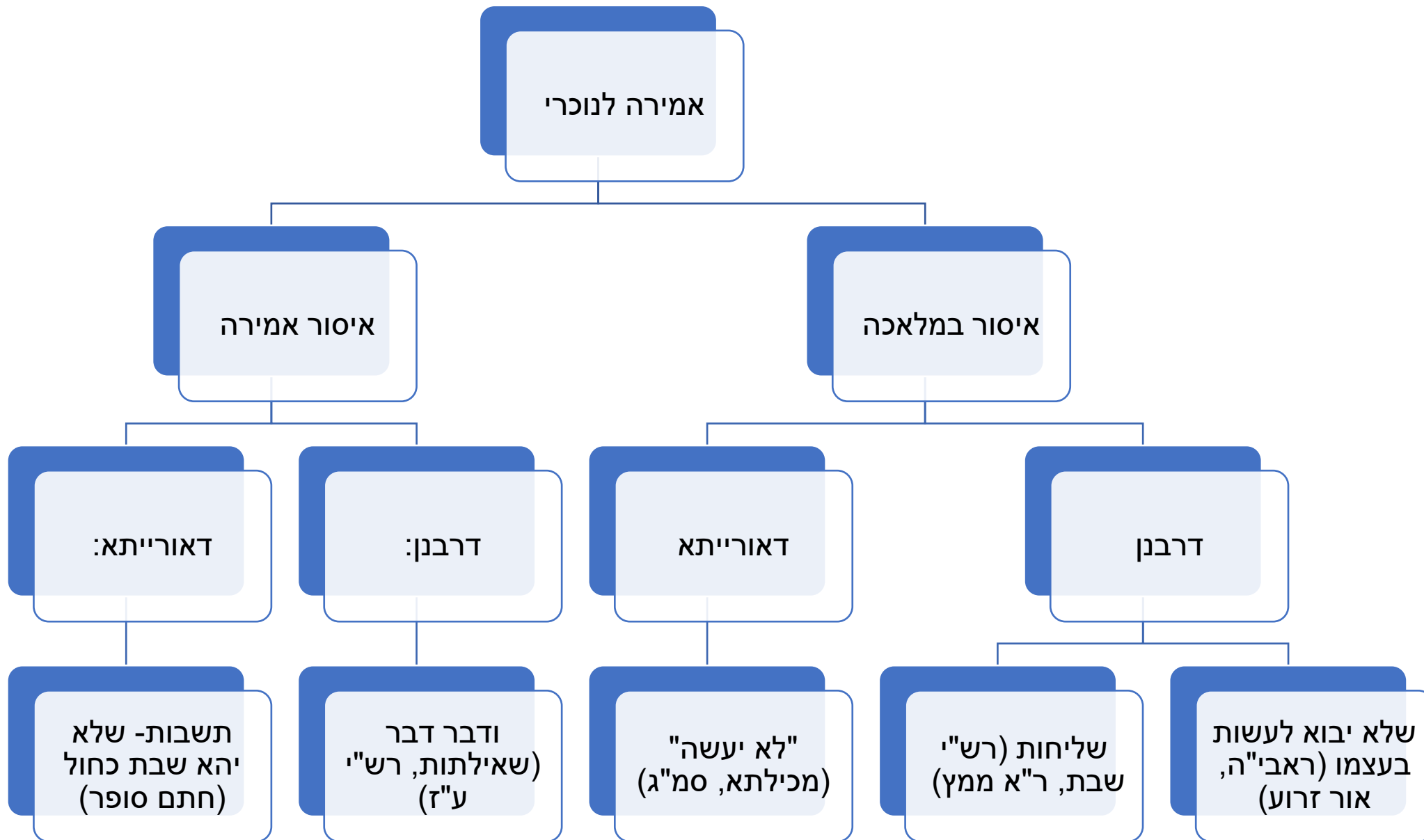
רש"י מסכת עבודה זרה דף טו עמוד א

כיון דזבנה קנייה - ואינה של ישראל ומשום לפני עור לא תתן מכשול לא קעבר דבני נח לא נצטוו על השביתה אבל גבי רביעה ליכא למימר הכי משום דהתם קעבר אלפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט) לפני שבני נח נצטוו על הרביעה אבל על השבת לא נצטוו בני נח ומה שאסור לישראל לומר לעובד כוכבים עשה לי כך זהו משום ממצוא חפצך ודבר דבר (ישעיהו נח) דבור אסור.

איסור אמירה - מדאורייתא

חתם סופר מסכת שבת דף קנ עמוד א

לא ישכור אדם פועלים בשבת, פירש"י דכתיב ממצוא חפצך, ונ"ל דישעיה הנביא מדאורייתא קאסר לי' וכדפי' רמב"ן פ' אמור דהיינו מ"ע **דתשבות** דכתיב בשבת שלא יהי' יום השבת כיום החול להמציא לו חפציו ולשכור פועלו... ויש בהם מ"ע **דתשבות דאורייתא**, ואמנם ל"ט מלאכת המשכן שיש בהם סקילה וכרת רובם אין בהם עבודה רבה כהדלקת הנר... והנה דעת חו"י דודבר דבר דדברי נביא קאי אמצוא חפצך לשכור פועלים וכדומה עבודת עובדא דחול בהא אסור הדבור מדאורייתא לומר לגוי לשכור לו פועלים אותו הדיבור בעצמו אסור אבל לומר לגוי להדליק לו נר וכדומה אף על גב דהמלאכה עצמה חמורה בסקילה מ"מ האמירה לנכרי בזה איננו בכלל ודבר דבר דאורייתא אלא מדרבנן אמירה לנכרי שבות ע"ש. ודבריו מוכרחים ע"ש

צווי דינים

שו"ת אבני נזר חלק אורח חיים סימן מג

(ו) ולולא שאיני כדאי להכניס ראשי בין ההרים הגדולים הי' נראה לי לפרש. **דהנה באמירה לגוי יש שני איסורים. הא'** משום **ודבר דבר כמ"ש רש"י ע"ז** (דף ט"ו ע"א) וזה לשונו ומה שישראל אסור לומר לגוי עשה לי כך הוא משום **ודבר דבר אפילו דיבור אסור. הב'** משום **שהגוי נעשה שלוחו של ישראל.** וכמ"ש רש"י ריש מי שהחשיך [קנג ע"א]. והנה לטעם הראשון אפילו אומר לו **בשבת לעשות אחר השבת אסור. אך כשאומר לו בערב שבת לעשות בשבת אזיל טעם הראשון. אך משום טעם השני אסור בזה. וכשאומר בשבת לעשות לאחר השבת אסור רק מטעם הראשון. וכשאומר בשבת לעשות בשבת יש שני הטעמים:**

איסור כללי בפגיעה בשבת

רמב"ם הלכות שבת פרק ו הלכה א

אסור לומר לגוי לעשות לנו מלאכה בשבת אף על פי שאינו מצווה על השבת ואף על פי שאמר לו מקודם השבת ואף על פי שאינו צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת, **ודבר זה אסור מדברי סופרים כדי שלא תהיה שבת קלה בעיניהן ויבואו לעשות בעצמן.**

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת מכשירין פרק ב משנה ו

...והוא, אם ראינו או ידענו שהדבר הזה שעשה הגוי בשבת עשאו בשביל ישראל שיהנה בו לאחר צאת השבת אסרנו על הישראלי ליהנות בו לאחר יציאת השבת עד שימתין כשעור שהיה נעשה בו אחר צאת השבת כפי שנעשה בשבת, **חששנו שמא הישראלי רמז לגוי או העירו לעשות לו אותו הדבר בשבת... וכל זה להרחיק מאמירה לגוי שהיא אסורה משום שבות.** והבן נקודה זו כי חשובה היא.

רמב"ם הלכות שבת פרק כא הלכה א

נאמר בתורה + שמות כ"ג+ **תשבות אפילו מדברים שאינן מלאכה חייב לשבות מהן**, ודברים הרבה הן שאסרו חכמים משום שבות, מהן דברים אסורים מפני שהן דומים למלאכות ומהן דברים אסורים גזרה שמא יבוא מהן איסור סקילה, ואלו הן.

